

Andoni Segundo Armero

*Elgoibar,
Gipuzkoa
(1957)*

Aurkibidea

Biografia

Elgoibarren jaio zen 1957an.
Gurasoak Mantxatik etorri
ziren.

Zintak

EGB-123

- **Proiektua:** Euskararen historia soziala Elgoibarren
- **Elkarrizketatzailea(k):** Agirrebeña, Aintzane
- **Data:** 2022-11-29

- **Iraupena:** 60 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Unamuno, Arianne

Pasarteak

1. Aita-amak Mantxatik etorritakoak

- **Erref:** EGB-123/002
- **Iraupena:** 0:03:15. **Hasi:** 00:00:30. **Bukatu:** 00:03:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- 101L » Migrazioak » Zergatik aldatu bizitokiz

Laburpena:

Gurasoak Mantxakoak ziren, herri txiki batekoak. Oso bizi baldintza gogorrak zituzten. Aitak hemezortzi urterekin gerrara joan behar izan zuen; preso hartu eta heriotza zigorra ezarri zioten. Behartutako lanetan ibili zen, mehategi batean. Amaren lehengusu bat berdin ibili zen eta Euskal Herrira etorrita, bertako batekin ezkondu zen. Lehengusu haren bitartez, Mantxako herri hartatik Euskal Herrira etorri ziren hainbat biztanle.

2. ONU esaten zioten atarian, jatorri aniztasuna

- **Erref:** EGB-123/003
- **Iraupena:** 0:02:16. **Hasi:** 00:03:45. **Bukatu:** 00:06:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

Bera jaio zen atariari ONU esaten zioten, jatorri askotako jendea zegoelako. Oso harreman estua egin zuten denen artean. Bizilagunen arteko harremana erdaraz izaten zen.

3. Gurasoen aldarria D eredua eskola publikoan ezartzeko

- **Erref:** EGB-123/006
- **Iraupena:** 0:03:52. **Hasi:** 00:11:07. **Bukatu:** 00:14:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Pedro Muguruza eskola publikoan hasi zen lanean. Han euskara ez zen existitzen; irakasle euskaldunik ere ez zegoen, kanpokoak baitziren denak. Psikologia ikasketak egin eta semea jaio zenean, delegaritzan D eredua eskatzen hasi ziren guraso batzuk. Delegaritzak kontra egin zuen baina eskolan praktikan jarri zuten. Azkenenean, delegaritzan onartu egin zuten. 1986 urtea zen. Prozesu gogorra izan zen.

4. Euskara irakasleak Pedro Muguruza ikastetxean

- **Erref:** EGB-123/007
- **Iraupena:** 0:02:57. **Hasi:** 00:14:59. **Bukatu:** 00:17:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalduntzea eta alfabetatzea
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

<p>Euskara aldarrikatu eta ez jakiteak sortzen zion kontraesanak bultzatu zuen euskara ikastera. Jon Suarez zen euskara irakasleetako bat eta irakasle batzuei ere irakasten zien. Euskara ondo ikasteko bidea egin zuen.</p>

5. Urasandin D ereduan irakasten, harro

- **Erref:** EGB-123/008
- **Iraupena:** 0:01:49. **Hasi:** 00:17:56. **Bukatu:** 00:19:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalduntzea eta alfabetatzea
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Beldurra izan zuen lehenengo euskarazko klaseak eman aurretik. Harro sentitzen zen euskaraz ikasi izanagatik, baita etxekoak ere. Urasandin hasi zen D ereduan irakasten.

6. Ekintzailea bizi osoan

- **Erref:** EGB-123/010
- **Iraupena:** 0:01:23. **Hasi:** 00:20:56. **Bukatu:** 00:22:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak

Laburpena:

Pobreziaren aurkako plataforma sortzen aritu zen, droga trafikoaren kontrako elkarteetan eta kultur arloan ere ibili izan da.

7. Inazio Garmendiari esker, ekintzaile

- **Erref:** EGB-123/011
- **Iraupena:** 0:02:00. **Hasi:** 00:22:19. **Bukatu:** 00:24:19

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak

Laburpena:

Lau eskolen artean lan-talde bat sortu zuten gaztelera irakasgaia lantzeko, eta Inazio Garmendiarekin harreman polita egin zuen. Inaziok esan zion gizarteari ekarpena egin beharra dagoela; uste du horregatik dela ekintzailea.

8. Ikastola, erreferente pedagogian ere

- **Erref:** EGB-123/013
- **Iraupena:** 0:03:34. **Hasi:** 00:24:30. **Bukatu:** 00:28:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikastolak

Laburpena:

Ikastola sortu zenean, erreferentzia bat izan zen pedagogikoki ere. Beraiek ere pedagogia hori aplikatu zuten. Oso gaztea zen irakasle hasi zenean eta mundua aldatu nahi zuen.

9. Pedro Muguruza eskola publikoa euskaldundu zenekoa

- **Erref:** EGB-123/015
- **Iraupena:** 0:02:16. **Hasi:** 00:29:15. **Bukatu:** 00:31:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalduntzea eta alfabetatzea
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Pedro Muguruza eskola publikoan irakasle euskaldunak sartzen hasi zirenean, lehenago zeuden irakasle erdaldunak, jatorrizko herrietara itzuli ziren. Euskalduntze prozesua bi urtekoen gelatik hasi zen.

Transkripzioa

- Esan doguna, zuek hasi ziñaten ya guraso bezela D eredua lortu nahian eta zer gertatu zan... hasi ziran irakasle euskaldunak etortzen eta hango irakasliekin zer gertatu zan? Euskaldundu ziran edo...?
- Ba ez. Alde batetikan ya nagusiak ziran. Eta, gaiñera, ba, bueno, lortu zuten -puntuazio nahiko altua zuten eta- lehiaketa.... Zelan esaten da? Leku-aldatze lehiaketan lortu zuten bere probintzietan edo beste lekutan... hau da, bueltatu zian jatorriko... jatorrizko herrietara.
- Orduan, eskolia berri in zan guztiz, ez?
- Guztiz, guztiz, guztiz. Elgoibartar batzuk ere ya sartu zian eta, enfin, hasi zan... Prozesua, ba, pentsau, ba, 6-8 urte zian EGBn gehi 2 eskolaurrian, ba, 10 urteko prozesua izan zen.
- Pixkanaka-pixkanaka, ez? Nundik hasi zan euskalduntze-prozesu hori, Haur Hezkuntzatik?
- Klaro, klaro, 2 urteko gelatikan.
- Behetik gora juan zan.

- Behetik gora, klaro. Behetik gora. Allegatu zan, adibidez, ba, azkenengo urtia izan zen, ba, euskeraz ez zekiten irakasleak bizpahiru ziran eta gelditu zirenak azkenenengo kurtsoakin, bukatzeaz zegoen kurtsoakin. Baiña sasi-baztertuta, ez?

- Eta gero, hori, irakasliena esan dogu, baiña gero materiala ere lehen dana gaztelaniaz egongo zan, irakasgaiak euskeraz...

- Bai, ba, prozesua paralelo... ikastolan egin zan bezala, ez? Ba paraleloa. Klaro, aurrera jun ahala, bai liburuak, materiala, apunteak... Eta ohiturak, adibidez, irteerak edo bisita didaktikuak eta...

- Hori da. Dana.

10. Guraso erdaldunen onespina D ereduari

- **Erref:** EGB-123/016
- **Iraupena:** 0:01:36. **Hasi:** 00:31:31. **Bukatu:** 00:33:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalduntzea eta alfabetatzea
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Gutziz espainolizatuta zegoen eskolan D ereduaz ezartzea ez zen erraza izan. Gurasoen onespina behar zen eta gehienek ez zekiten euskaraz, eta D ereduaren alde egin zuten.

Transkripzioa

Eta azpimarratu behar dut, gainera, D ereduaz ezartzea guztiz -gutziz, e!- espainolizatutako eskola baten ez dala erreza, lehen esan dudana bezala. Klaro, gurasoen onespina ere lortu behar zan eta guraso gehienek ez zekiten euskara. Eta, hala ere, D ereduaz beti babestu egin zuten, hau da, oso babestua izan zen D ereduaz. Eta Muguruza eskola garai hartan oso kontraste handiko eskola zan. Ze zan eskola komarkala. Ordun, jasotzen genitun auzoetako ikasleak, inkluso baserrietako jendia. Ordun, bazegon -ba, ez dakit ze porzentaia egongo zan, baiña- porzentai bat euskaldun peto-petoez... [dago]. Hau da... Holan. Eta kontrastea zen. Ba, bueno, hori lortu zan aurrera eramatea. Baiña, klaro, D ereduakin kriston lasaitasuna guraso horientzako eta besteentzako be, ba, euskalduntze-prozesua onartzen zuten eta, gainera, ba, guraso gehienek bezala, ezta? ba beren seme-alabentzako hori nahi zuten etorkizunera begira.

11. Baserritarrek baztertuta

- **Erref:** EGB-123/017
- **Iraupena:** 0:02:22. **Hasi:** 00:33:07. **Bukatu:** 00:35:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Baserriko neska-mutilak oso gutxi ziren Muguruza ikastetxean, eta baztertuta egoten zirela dio, haien artean harremantzen zirela.

12. Auzotarrak elkarren lagun

- **Erref:** EGB-123/020
- **Iraupena:** 0:02:41. **Hasi:** 00:40:13. **Bukatu:** 00:42:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:

Kanpotartzat hartu izana zein maketo hitza bizi izan du, baina ez dio aparteko garrantziarik eman izan. Auzoko historia bildu dute eta dokumental bat osatu, euskaraz zein gazteleraz. Bazuen auzoak kutsu marjinala.

13. Pedro Muguruza ikastetxean irakasle euskaldunak hasi zirenekoa

- **Erref:** EGB-123/021
- **Iraupena:** 0:02:01. **Hasi:** 00:42:54. **Bukatu:** 00:44:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalduntzea eta alfabetatzea
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Itziar Conde Muguruza ikastetxean "idoneo" moduan hasi zen eta lankide izan ziren. Euskarazko klaseak ematen zituen. "Idoneo" gehienek titulazioa atera eta gehienek plaza lortu zuten bertan.

14. Euskara, etengabe ikasten

- **Erref:** EGB-123/023
- **Iraupena:** 0:04:07. **Hasi:** 00:45:13. **Bukatu:** 00:49:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalduntzea eta alfabetatzea

Laburpena:

Euskara ikasten euskaltegian eta IRALEn aritu zen. Euskara ikasteko prozesua gora beheratsua izan duela kontatzen du. Anekdotak bat kontatzen du. Euskararen ikasketa etengabekoa bizi duela dio, eta itzulpen automatikoa egiten duela.

15. Euskaltegian ikasle gutxiegi

- **Erref:** EGB-123/024
- **Iraupena:** 0:02:00. **Hasi:** 00:49:20. **Bukatu:** 00:51:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalduntzea eta alfabetatzea

Laburpena:

Beti iruditu zaio euskaltegietan jende gutxi egon izan dela. Bakar batzuk euskaldundu dira bera bezala. Kuadrillan euskaraz dakitenen artean euskaraz egitera ohitu dira.

16. Eskola publikoari aitortza

- **Erref:** EGB-123/025
- **Iraupena:** 0:02:04. **Hasi:** 00:51:20. **Bukatu:** 00:53:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalduntzea eta alfabetatzea
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Eskola publikoak egin duen eta egiten duen lana aitortzea falta dela dio, ama hizkuntza euskara izan ez zuten asko euskaldundu zituelako. Ikastolak klasista bihurtzeko arriskua duela uste du.

17. Euskararen egoera kezkagarria, baina itxaropentsu

- **Erref:** EGB-123/026
- **Iraupena:** 0:03:02. **Hasi:** 00:53:24. **Bukatu:** 00:56:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Ezagutza eta erabilera ez datozela bat argi dauka. Euskararen egoera kezkagarria dela dio. Globalizazioa eta kontsumoa irabazten ari direla uste du. Euskararekiko itxaropena badaukala azaltzen du.

18. Euskarak harrotasuna

- **Erref:** EGB-123/027
- **Iraupena:** 0:01:23. **Hasi:** 00:56:26. **Bukatu:** 00:57:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua

Laburpena:

Euskara ikasi beharreko eta harro sentiarazi duen hizkuntza izan da beretzat.

19. Elgoibarko euskalgintzan lider xumeak

- **Erref:** EGB-123/028
- **Iraupena:** 0:01:44. **Hasi:** 00:57:49. **Bukatu:** 00:59:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Herrigintza eta elkarteak

Laburpena:

Euskalduntzeko prozesuan lidertza izan duten elgoibartarrak oso xumeak izan direla dio. Izenak aipatzen ditu.

Segundo Armero, Andoni | ahotsak.eus Orr.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-08-23

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com